

Õiguskantsler

Leena Masing
Tallinna Lastekodu
info@tallinnalastekodu.ee

Teie 17.07.2015 nr 1-15/428-2

Meie 25.09.2015 nr 7-8/150741/1504112

Asenduskodus elavate laste turvalisus

Austatud Leena Masing

Teile teadaolevalt külastasid õiguskantsleri nõunikud Tallinna Lastekodu, et kontrollida asutuse tegevuse vastavust põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõttele laste turvalisuse tagamisel. Menetluse ajendiks oli informatsioon, et lastekodu töötaja on kasutanud lubamatuid kasvatusvõtteid peres kasvavate laste suhtes. Tänan, et andsite põhjalikke selgitusi juhtunu kohta.

Olles asjaolusid analüüsinud leian, et Tallinna Lastekodu töötaja rikkus laste õigust turvalisusele karistades lapsi hirmutamise ja nende teadlikult ebamugavasse olukorda asetamisega. Tallinna Lastekodu rikkus kohustust tagada laste turvalisus, kuna ei suutnud rikkumist ära hoida, kuid kõrvaldas rikkumise viivitusega ja asjakohaselt. Sellegipoolest soovitan Tallinna Lastekodul panustada senisest veelgi enam kõikide töötajate koolitamis- ja nõustamis- ja juhendamisse, et tulevikus sarnaseid juhtumeid ennetada.

Turvalisus on üks lapse põhiõigusi, mis tuleneb [põhiseaduse](#) § 18 lõikest 1, [ÜRO lapse õiguste konventsiooni](#) (LÕK) artiklist 19 ja art 37 punktist (a), [ÜRO piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastase konventsiooni](#) art 2 lõikest 1 ning [Eesti Vabariigi lastekaitse seaduse](#) §-st 31. Lapsel on õigus kaitsele igasuguse füüsilise ja vaimse vägivalla eest. Lapse hirmutamine või karistamine, mis ohustab tema vaimset või kehalist tervist, on lubamatu.

Asenduskodu on kohustatud tagama iga tema hoole alla usaldatud lapse turvalisuse tulenevalt [sotsiaalhoolekande seaduse](#) (SHS) § 15⁸ lg 5 punktist 1. Asenduskodu kohustus tagada laste turvalisus hõlmab muu hulgas võimaliku väärkohtlemise ennetamist asenduskodu töötajate poolt. Selleks peab asenduskodu rakendama kõiki võimalikke meetmeid, et väärkohtlemist ära hoida. LÕK art 19 lg 2 rõhutab laste hooldajatele vajalikku toetuse pakkumise olulisust laste turvalisuse tagamisel ja vägivalla ärahoidmisel.

Selgitasite, et antud juhul teavitas majavanem asenduskodu juhtkonda järgmisel päeval pärast seda, kui oli toimunud lastekaitsetöötaja kaudu teada saanud. Juhtkond tegutses operatiivselt, korraldades samal päeval ümarlaua ja pannes paika edasise tegevuskava. Ülejärgmisel päeval külastas majavanem peremaja, kus vestles nii juhtumiga seotud peretöötaja kui lastega. Vestluses tunnistas peretöötaja majavanemale, et on ähvardanud panna ühe lapse karistuseks pimedasse panipaika ja keeranud öölambist välja pirni teise lapse magamistoas, kes ei saa pimedas uinuda. Laste selline

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

kohtlemine on lubamatu ja nende õiguste rikkumine. Sellisele järeltulele jõudis ka lastekodu juhtkond ning juhtumist teada andnud lastekaitsetöötaja.

Vastutus laste väärkohtlemise eest ei lasu aga mitte ainult konkreetsel töötajal, vaid ka asutusel. Lõppastmes vastutab asenduskodu, et kõik töötajad oleksid teadlikud lubatud ja lubamatutest kasvatusmeetoditest ja teaksid, kust vajadusel saada nõu ja abi keeruliste olukordade lahendamiseks. Seega rikkus Tallinna Lastekodu SHS § 15⁸ lg 5 punktist 1 tulenevat kohustust tagada laste turvalisus.

Teie selgituste kohaselt otsustas asenduskodu jätta peretöötaja edasi tööle, kuna ta tunnistas oma tegusid ja mõistis nende lubamatust. Laste turvalisuse tagamiseks külastas majavanem pärast sobimatute kasvatusmeetodite rakendamise ilmsikstulekut peret igapäevaselt ja hiljem igal nädalal, et kontrollida laste olukorda. Majavanem selgitas lastele, kelle poole pöörduda murede korral. Samuti kavandas asenduskodu juhtkond peretöötaja jätkuva juhendamise ja nõustamise. Seega kokkuvõttes toimis asenduskodu juhtumile reageerides kiiresti ja asjakohaselt.

Hilisematel vestlustel asenduskodu juhtkonnaga kinnitas peretöötaja, et ta ei ole enam lubamatuid kasvatusvõtteid kasutanud, on mõistnud nende negatiivset mõju lastele ja võtnud kasutusele rohkem positiivset motiveerimist. Külastusel osalenud lastepsühholoog leidis paaritunnise lastega suhtlemise ja mängimise põhjal, et lapsed ei olnud toimunuga seoses enam hirmunud ega traumeeritud.

Sellegipoolest on soovitatav pakkuda nii kõnealusele peretöötajale kui kõikidele asenduskodu töötajatele ka edaspidi vajalikke koolitusi ja nõustamist erivajadusega ja käitumisraskustega väikelaste kasvatamise teemadel. Asjakohane oleks vaadata üle kogu asutuse koolitus- ja nõustamissüsteem, et tulevikus sarnaseid juhtumeid ette ei tuleks.

Kokkuvõttes leian, et Tallinna Lastekodu töötaja rikkus laste õigust turvalisusele, karistades lapsi hirmutamise ja nende teadlikult ebamugavasse olukorda asetamisega.

Tallinna Lastekodu rikkus sotsiaalhoolekande seaduse § 15⁸ lg 5 punktist 1 tulenevat kohustust tagada laste turvalisus, kuid kõrvaldas rikkumise viivituse ja asjakohaselt. Sellegipoolest soovitan Tallinna Lastekodul panustada senisest enam kõikide töötajate koolitamis- ja nõustamisse ja juhendamisse, et tulevikus sarnaseid juhtumeid ennetada.

Eeltoodud seisukohavõtuga lõpetan antud asjaga seotud menetluse vastavalt õiguskantsleri seaduse § 35¹ lõikele 1.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Margit Sarv 6938424 Margit.Sarv@oiguskantsler.ee